

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 9666/17

לפני: כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט א' אלרון

העותרים: 1. SKS עמותה לצרכי דת המאוגדת במדינת ניו יורק שבארה"ב
2. הרב דוד מוסקוביץ'

נגד

המשיבים: 1. הרבנות הראשית לישראל
2. הרב יעקב סבג - ראש הכשרות הארצי
3. הרב יצחק כהן ארזי - מנהל מחלקת יבוא מזון
4. הרב חיים לסרי - מרכז מחלקת יבוא מזון

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: כ"ה בסיון התש"ף (17.6.2020)

בשם העותרים: עו"ד דוד רבי; עו"ד מוטי גולדשטיין

בשם המשיבים: עו"ד תהילה רוט; עו"ד רועי שוויקה

פסק-דין

השופט ד' מינץ:

עניינה של העתירה שלפנינו בבקשת העותרים כי משיבה 1 (להלן: הרבנות הראשית או הרבנות) תכיר בכשרות הניתנת על ידי עותרת 1 (להלן: העותרת) למוצרי מזון המיוצרים בחו"ל, ותעניק למוצרים תעודת כשרות מטעם הרבנות הראשית לצורך שיווקם בישראל.

הרקע לעתירה

1. העותרת היא עמותה הרשומה בניו יורק שבארצות הברית. לפי טענתה היא משמשת כגוף כשרות הפועל בעיקר בתחומי סין והמעניק שירותי כשרות למפעלים מקומיים בסין וכן שירותי השגחה ופיקוח על הכשרות. עותר 2 (להלן: העותר), עומד בראש העותרת, משמש בעצמו כמשגיח כשרות בעותרת ומפקח על יתר המשגיחים הפועלים מטעמה.

2. ביום 15.6.2015 פנו העותרים לרבנות הראשית בבקשה להגדירם כגוף המוכר לצורך מתן הכשר למוצרי מזון המיובאים מחו"ל, וביום 25.8.2015 נדונה ונדחתה בקשתם על ידי ועדת הייבוא שברבנות הראשית (להלן: ועדת הייבוא). בבסיס ההחלטה לדחות את הבקשה עמדו מספר טעמים: הניסיון המצטבר של הגורמים הרלוונטיים ברבנות הראשית בעבודה אל מול העותר (אשר שימש בעבר כמנהל מחלקת הכשרות במועצה הדתית הוד השרון) "אינו חיובי" (כך למשל, ציינה הוועדה כי בעבר נמצאו כשלי כשרות בביקורות שנערכו בבתי עסק בעירו של העותר והוא לא היה נוכח כנדרש בעבודה); מספר פעמים בעבר נתנו העותרים אישורי כשרות למוצרי מזון בחו"ל על אף ליקויי כשרות קשים שנמצאו בהם; העותרים לא הצביעו על אישיות תורנית מוכרת ובעלת מומחיות שהם פועלים בכפיפות הלכתית להנחיותיה; היעדר תשתית לוגיסטית-ארגונית הנדרשת לשם ניהול מערך כשרות בחו"ל. ביום 15.10.2015 נמסרה לעותרים החלטת הרבנות שלא לאשרם כגוף מוכר לצורך מתן הכשר למוצרים מיובאים (להלן: ההחלטה המקורית).

ביום 11.12.2017 הגישו העותרים את העתירה שלפנינו נגד ההחלטה האמורה.

3. עוד בהיות העתירה תלויה ועומדת, ביום 9.10.2018, בעקבות פנייה של באי-כוחם של העותרים ולאחר בחינה נוספת של הבקשה, נמסר לעותרים כי הוחלט להביא את בקשתם לדיון נוסף לפני ועדת הייבוא ברבנות הראשית והוא אכן התקיים ביום 10.12.2018. עם זאת, נוכח הזמן שחלף ממועד הבקשה המקורית הוחלט על ידי הגורמים המוסמכים כי בטרם תדון ועדת הייבוא בבקשה בשנית, ימציאו העותרים מידע עדכני כולל "טופס לוגיסטי" ותינתן התייחסותם לכשלים שנמצאו בתפקודם בעבר, וכיצד טיפלו בכשלים אלו תוך פירוט הצעדים שנקטו על מנת למנוע הישנות הכשלים בעתיד. בהתאם לאמור, ביום 29.1.2019 שלחו העותרים את בקשתם המעודכנת (להלן: הבקשה החדשה) אליה צורף גם מכתב בו הם פירטו את תשובותיהם לטענות מצד הרבנות הראשית להתנהלות לקויה שהועלו נגדם.

4. ביום 17.3.2019 התקיים דיון בוועדת הייבוא בבקשה החדשה ובסופו נדחתה הבקשה בשנית. במסגרת החלטתם עמדו חברי ועדת הייבוא על הקושי והמורכבות בעצם ההתבססות על פיקוח של גוף כשרות חיצוני-פרטי לצורך מתן תעודת הכשר על מוצרי חו"ל מטעם הרבנות הראשית. על מנת להסתמך על גוף פרטי לפיקוח בפועל צריכה הרבנות הראשית לסמוך עליו באופן מוחלט, הן בתחום ההלכתי והן בתחום הלוגיסטי. לגופם של דברים, חברי הוועדה ביססו את החלטתם לדחות את בקשתם החדשה של העותרים על מספר טעמים: ראשית, הסבריהם של העותרים בדבר הכשלים שנתגלו במתן כשרות למוצרים בעבר נטענו בעלמא ולא הניחו את דעתם של חברי הוועדה. בנוסף, העותרים לא פירטו את הפעולות אותן הם נוקטים על מנת למנוע הישנות כשלים נוספים בעתיד. שנית, בבקשה החדשה טענו העותרים כי הסמכות התורנית עליה הם נסמכים היא העותר, ולא רב אחר בעל שם, כפי שטענו בעבר, אך העותר אינו מוכר לרבנות הראשית כמתאים לשמש כרב פוסק; שלישית, לא הוכח כי העותרים הם גוף מומחה בתחום הכשרות.

5. ביום 16.4.2019 הגישו המשיבים הודעת עדכון בעתירה, במסגרתה פורטה החלטת ועדת הייבוא וביום 19.6.2019 התקיים דיון בעתירה. בסופו של הדיון ניתן צו על-תנאי המורה למשיבים ליתן טעם מדוע לא יאשרו את בקשת העותרים להכיר בהם כגוף כשרות בחו"ל, שהכשרות שלו מוכרת בישראל.

טענות הצדדים

6. במסגרת העתירה תקפו העותרים את ההחלטה המקורית וטענו להפליה ופגיעה בשוויון ביחס לגופי כשרות אחרים, בעלי מוניטין נמוך מהעותרת, לשיטתם. כמו כן הובהר כי לעותר יש את הכישורים הדרושים לשמש ראש מערך הכשרות של העותרת. הוא זכה לשבחים ולהמלצות חמות מכל גורמי הכשרות עמם בא במגע כאשר שימש בעבר כמנהל מחלקת הכשרות של המועצה הדתית הוד השרון ותפקודו היה ללא דופי. העותר בעל ידע רחב בענייני כשרות והוא והעותרת עומדים בכל הקריטריונים הנדרשים על ידי ועדת הייבוא. אי ההכרה בהם כגוף כשרות עצמאי אינה מתבססת על טעמי כשרות, כי אם על טעמים של מניעת תחרות עם גופי כשרות מרכזיים בישראל, אשר תחת חלק מהם פועלים העותרים כיום בעידודם של המשיבים. כן טענו לקיומה של הבטחה מנהלית של הרב הראשי לישראל דאז, הרב יונה מצגר, נוכח מכתב של ראש לשכתו מיום 22.7.2012 בו נכתב כי העותרת "מאושרת מעתה ע"י הרבנות הראשית וזאת בכפוף לעמידה בנהלי הרבנות הראשית". כן טענו לפגמים בשיקול הדעת שעמדו בבסיס ההחלטה לדחות את בקשתם ולפגיעה בחופש העיסוק של העותר.

7. מנגד, בתגובתם המקדמית ובתצהיר התשובה שהגישו לאחר שהוצא צו על-תנאי, עמדו המשיבים על הקריטריונים להכרה של הרבנות הראשית בגופי כשרות הפועלים בחו"ל. באופן קונקרטי לגבי העותרים, טענו המשיבים כי החלטתם שלא להכיר בעותרים כגורמים המוסמכים להעניק כשרות למוצרי מזון התקבלה בהתאם לשיקולים רלוונטיים ועל פי הקריטריונים שצוינו לעיל, שתכליתם הבטחת כשרותם של מוצרי המזון המיובאים והגנה על ציבור שומרי הכשרות בישראל. בהקשר זה, עמדו המשיבים על כך שבקשת העותרים היא בקשה חריגה, שכן מדובר למעשה בגוף כשרות שהוקם ואוגד בישראל, אשר מבקש לפקח על כשרותם של מוצרים המיוצרים בכל רחבי העולם. לעומת זאת, סוג הבקשות הנפוץ יותר, אליו כיוון נוהל הרבנות הראשית בנושא, הוא של רבנים או גופים מקומיים-קהילתיים הפועלים באופן שוטף בחו"ל (המוכרים בקרב קהילתם ומספקים בכל מקרה שירותי כשרות לקהילות המקומיות), המבקשים לשמש כ"זרועה הארוכה" של הרבנות בחו"ל בכל הנוגע לכשרותם של מוצרים מיובאים. בהיעדר יכולת של הרבנות הראשית לפקח בעצמה אחר אופן התנהלותם של הרבנים וגופי הכשרות בחו"ל, הרבנות מייחסת משקל של ממש למוניטין וליחס שזוכים לו הרבנים המקומיים וגופי הכשרות בקרב הקהילות היהודיות מהן צמחו. לעומת זאת, העותרת, כאמור, אינה גוף פעיל ועצמאי שצמח מתוך הקהילה בה הוא פועל, אלא גוף שהוקם על ידי העותר, מבלי שהוא מוכר על ידי קהילה יהודית כלשהי, בארץ או בחו"ל, כגוף שניתן להסתמך על שירותי הכשרות המוענקים על ידו ולצורך בלב שקט את המזון המאושר על ידו ככשר. בנוסף, העותרים ביקשו כי יוכרו כגוף רשמי ביחס לייבוא מזון במספר רב של מדינות בכל רחבי תבל: סין, וייטנאם, ארצות הברית ומדינות האיחוד האירופי. גם כמות מדינות זו היא חריגה, הן בהיקפה והן מבחינת המרחק הרב הקיים בין המדינות. לצורך השגחה על ייצור במספר כה רב של מדינות מרוחקות, נדרש הגוף המשגיח להתבסס על תשתית לוגיסטית רחבה ועמוקה שתאפשר לו לבצע את מלאכתו כראוי ובהתאם לנהלים, דבר שהעותרת אינה עומדת בו ולו לכאורה.

8. לגופה של הבקשה עמדו המשיבים על השיקולים שעמדו בבסיס ההחלטה שלא להכיר בעותרת כגוף כשרות מוכר בחו"ל. ראשית, כשלי העבר. המשיבים פירטו כשלים שנתגלו במוצרים שפוקחו על ידי העותרים וטענו כי לא ניתן לסמוך על גוף אשר נתגלו בעבר כשלים במערך הפיקוח המופעל על ידו; שנית, בהתאם לסעיף 5.1.1 למסמך הקריטריונים של הרבנות הראשית להכרה בגוף פיקוח מיום 5.1.2015 (להלן: מסמך הקריטריונים), אחד מתנאי הסף הוא כי "גוף הכשרות פועל באופן שוטף בכפיפות מלאה להנחייה הלכתית של לפחות רב אחד שהוא אישיות תורנית מוכרת בעל מומחיות בתחום הכשרות" (יצוין כי במסמך התבחינים שצורף לתגובה המקדמית (מש/1) מספר הסעיף הרלוונטי היה 10.1). המשיבים גורסים כי העותרים לא הרימו את הנטל להוכיח כי העותר

נכנס בגדר "אישיות תורנית מוכרת בעל מומחיות בתחום הכשרות". בתוך כך, המשיבים עמדו על כך שתקופת עבודתו של העותר במועצה הדתית הוד השרון, נמשכה שלוש שנים בלבד והסתיימה לפני למעלה מחמש עשרה שנה. כמו כן, לשיטת המשיבים, גם במהלך תקופה זו כשל העותר בעבודתו ונעדר רבות מעבודתו באופן אשר פגע בתפקודו כמנהל מערך כשרות מקומי; שלישית, בדיקה מקיפה שערכו המשיבים ביחס לעותרים עם גופי כשרות מוכרים בעולם העלתה כי העותרים אינם ידועים כמומחים בתחום הכשרות, כאלה שגופים אחרים נעזרים בהם לצורך מתן שירותי כשרות באופן שוטף. עוד דחו המשיבים את טענות העותרים כי הם זכו להבטחה שלטונית מאת המשיבים כי תוכר הכשרות הניתנת על ידם לצורך שיווק מוצרי מזון בארץ.

9. בהמשך, לאחר שהתקבלה החלטת הרבנות הראשית לדחות גם את הבקשה החדשה ובתגובה לתצהיר התשובה, התייחסו העותרים בעיקר לשיקולים שהציגו המשיבים כעומדים בבסיס ההחלטה שלא להכיר בעותרת כגוף כשרות מוכר בחו"ל וטענו כי אין להם בסיס. כך, העותרים טענו כי אין ממש בקביעת המשיבים לפיה העותר אינו מתאים לשמש כ"רב פוסק" בגוף כשרות, בין היתר, על רקע כשלים שנפלו בעבר בעבודתו. לשיטת העותרים כאמור, שביעות הרצון מעבודתו של העותר במערך הכשרות של המועצה הדתית הוד השרון הייתה גבוהה ולוותה בשבחים מצד כל גורמי המועצה. לעניין "כשירותו התורנית" של העותר נטען כי המשיבים התעלמו מעבודתו רבת השנים בתחום הכשרות וכן מחיבוריו התורניים המשמעותיים, בתוכם ספר עב כרס בשם "וכשר הדבר" שזכה להסכמות והמלצות אין ספור. העותרים תקפו גם את טענת המשיבים כי נפלו בעבר פגמים במוצרים שייבאו לישראל. הם טענו כי המשיבים הפריזו בתיאורם ומדובר במקרה יחיד בו בחר יבואן פרטי, שלא על דעת העותרת, לשווק מוצרים המיועדים לשיווק לציבור שומרי הכשרות בחו"ל, בישראל. עם היוודע הדבר לעותרת, היא פרסמה באופן יזום מטעמה, הודעה בעניין בעיתונות.

10. העותרים יצאו גם נגד טענתם הכללית של המשיבים כי מחובתה לנהוג במשנה זהירות בעת הכרה בגוף כשרות שלא צמח "באופן אורגני" בקהילה בחו"ל. לעמדת העותרים, טיעון זה אינו מתיישב עם העובדה שהם נותנים, בידיעת הרבנות הראשית, שירותי השגחה בחו"ל במשך שנים למספר גופי כשרות המוכרים על ידי הרבנות. מעבר לכך, המשיבים מתעלמים מניסיונם של העותרים בתחום הכשרות ומכך שהם ברי סמכא מהמעלה הראשונה בתחום. לבסוף, העלו העותרים טענות גם לגבי מעורבותו של משיב 3 בהחלטות שהתקבלה בעניינם, נוכח חשדות פליליים שעלו נגדו ביחס לעבודתו כמנהל מחלקת הייבוא ברבנות הראשית.

11. במענה לטענה אחרונה זו עמדו המשיבים על כך ששתי ההחלטות שהתקבלו בעניינה של העותרת, הן ההחלטה משנת 2015 והן ההחלטה משנת 2019, נתקבלו על ידי ועדת הייבוא, המורכבת ממספר חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל בליווי משפטי. ההחלטה המאוחרת אף התקבלה לאחר שמשיב 3 הושעה והורחק מתפקידו כמנהל מחלקת הייבוא, כך שאין כל קשר בין עניינו של משיב 3 לבין ההחלטות שהתקבלו בעניינם של העותרים.

דיון והכרעה

12. דין העתירה להידחות.

13. נקודת המוצא היא כי לרבנות הראשית שיקול דעת רחב בנוגע לעמדה ההלכתית אותה יש לאמץ ביחס לכשרות מזון (בג"ץ 1448/20 הרב שמואל אדלר נ' מועצת הרבנות הראשית לישראל – ועדת משמעת, פסקה 11 (10.5.2020); בג"ץ 3944/92 מרבק – בית מטבחיים בע"מ נ' הרבנות הראשית נתניה, פ"ד מט(1) 278, 291-292 (1995); בג"ץ 22/91 אורלי ש. 1985 בע"מ נ' הרב הראשית ליבנה, הרב יוסף אבוחצירא, פ"ד מה(3) 817, 822 (1991)). בכל הנוגע למוצרי מזון מיובאים, הליך מתן כשרות על ידי הרבנות הראשית מוסדר בתקנה 4 לתקנות איסור הונאה בכשרות (תעודות הכשר), התשמ"ט-1988 (ראו: בג"ץ 5029/16 איינשטיין צוד ייבוא ייצוא וסחר בינלאומי בע"מ נ' הרבנות הראשית לישראל, פסקה 8 (28.9.2016)). תקנה זו קובעת כי מתן תעודת כשרות למוצרי מזון המיובאים מחו"ל טעון אישור ממועצת הרבנות הראשית. וכך לשון התקנה:

(א) בקשה לתעודת הכשר (להלן – הבקשה), עבור מצרך או חומר גלם מיובא, תוגש למועצת הרבנות הראשית; הבקשה תהיה לפי טופס 2 שבתוספת ויצורפו לה המסמכים המפורטים בטופס ותיחתם ביד היבואן.
(ב) לבקשה תצורף דוגמה מכל סוג מצרך או חומר גלם.
(ג) כמו כן תצורף הצעת היבואן לתוית שתוצמד למצרך או לחומר הגלם.

בעבר, פיקחה הרבנות הראשית באופן ישיר על כשרותם של מוצרי המזון המיובאים לישראל באמצעות "מחלקת הייבוא" הפועלת מטעמה, אך עם הגידול במספר מוצרי המזון המיובאים לישראל, הלך ונעשה מנגנון הפיקוח הישיר ליקר ומורכב. בעקבות כך, החלה הרבנות להחליף את הפיקוח הישיר מטעמה במנגנון של הכרה ברכנים או בגופי כשרות פרטיים הפועלים בחו"ל, המפקחים בעצמם על מוצרי המזון המיוצרים שם. הכרת הרבנות בגוף כשרות או ברכ מקומי הפועלים בחו"ל מאפשרת ליבואן המזון להציג אישור השגחה מטעם הרב המקומי שהוכר על ידי הרבנות או מטעם

אחד מגופי הכשרות המוכרים, ובהתבסס עליו, ליהנות ממתן תעודת הכשר מטעם הרבנות, בכפוף לעמידה בנהליה.

14. בשנת 2015 החליטה הרבנות הראשית להבנות את הליכי ההכרה ברבנים ובגופים המשגיחים על כשרות מוצרי מזון באמצעות גיבוש קריטריונים חדשים להכרה בגופים אלו. הדבר נעשה בין היתר באמצעות הקמת ועדה מטעם מועצת הרבנות הראשית הבוחנת בקשות של גופים או רבנים להכרה, והבניית הליך הגשת בקשה סדורה להכרה, כמו גם אופן בחינת הבקשה. לצורך כך הקימה הרבנות הראשית ועדה לגיבוש קריטריונים להכרה ברבנים ובגופים הנותנים כשרות למוצרי מזון המיובאים מחו"ל. ביום 5.1.2015 אושרו הקריטריונים שגיבשה הוועדה האמורה במועצת הרבנות הראשית במסמך הקריטריונים, כאמור.

15. בכל הנוגע להכרה בִּרְבּ מקומי, רב של קהילה, עיר או מדינה בחו"ל, כגורם המוסמך לתת אישורי כשרות, כוללים הקריטריונים בין היתר דרישה לרקע תורני ולהסמכה מוכרת; ניסיון בן חמש שנים באספקת שירותי דת במקום המגורים או לחלופין מינוי לתפקיד על ידי מוסדות הקהילה המוסמכים; וכן מעבר של בחינת עיונית בכתב ובחינה מעשית בכתב במסגרת מחלקת הבחינות ברבנות הראשית בענייני כשרות. עוד נקבע במסגרת הקריטריונים ואמות המידה כי תינתן עדיפות להכרה ברב שיוכיח כי גופי כשרות בארץ ובחו"ל מסתייעים בו לצורך פעילותם וכן לרב שהוסמך לרבנות או לדיינות מטעם הרבנות הראשית.

16. באשר להכרה בגופי כשרות הפועלים בחו"ל, כוללים הקריטריונים בין היתר דרישה כי הגוף פועל בנושאים הלכתיים, תחת כפיפות הלכתית לרב (בדומה, אם כי שונה במקצת מכישוריו של רב המוסמך להעניק אישורי כשרות, כאמור לעיל) שהוא אישיות תורנית מוכרת בעלת מומחיות בתחום הכשרות, וכן דרישה כי במסגרת הגוף יפעל גורם בעל מומחיות מעשית בתחום הכשרות שעבר בחינה מעשית בכתב במסגרת המחלקה לבחינות והסמכה ברבנות הראשית; ניסיון בן שנה באספקת שירותי השגחה ופיקוח כשרות; עצמאות ויציבות של הגוף המבקש הכרה; קיומה של תשתית לוגיסטית-ארגונית המאפשרת מתן שירותי השגחה נאותים ואפקטיביים ועוד. הקריטריון בדבר קיומה של תשתית לוגיסטית פורט בתת-קריטריונים המופיעים בטופס הצהרה על תשתית לוגיסטית עליו צריך גוף הכשרות הפרטי לחתום במסגרת בקשתו, וביניהם, בין היתר, קיומם של משרד ומערכת ממוחשבת התומכת בעבודת גוף הכשרות; כמות משגיחים מספיקה ביחס למספר בתי העסק שלגביהם מתבקשים שירות הכשרות, בהתחשב בפריסתם הגיאוגרפית; עובדי אדמיניסטרציה; יכולת להסתייע בטכנולוג מזון, ועוד.

17. בענייננו, כאמור, מצאה ועדת היבוא בהחלטתה האחרונה כי העותרים אינם עומדים בקריטריונים המפורטים בנהלים ועל כן החליטה שלא להכיר בעותרת כגוף הנותן כשרות למוצרי מזון המיובאים מחו"ל. החלטתה נשענה כאמור על מספר נימוקים: כשלים שנתגלו במוצרים שהעותרים פיקחו עליהם בעבר והיעדרם של הסכרים מספקים מצד העותרים לכשלים אלה; היעדרה של "דמות תורנית" בתחום הכשרות שתחת פיקוחה פועלת העותרת; והעובדה שלא הוכחה תשתית לוגיסטית-ארגונית העומדת לרשות העותרת המתאימה לגוף כשרות בינלאומי.

18. השאלה העולה היא האם החלטתה של ועדת היבוא שלא להכיר בעותרת כגוף הנותן כשרות התקבלה כדין? התשובה לשאלה זו היא בחיוב. הרבנות הראשית היא גוף מנהלי הכפוף לתנאי המשפט המנהלי (בג"ץ 7628/07 אסיף ינוב גידולים בע"מ נ' מועצת הרבנות הראשית לישראל, פסקה כ"ה (23.10.2007); בג"ץ 77/02 מעדני אביב אוסובלנסקי בע"מ נ' מועצת הרבנות הראשית, פ"ד נו(6) 249, 274-275 (2002)). על כן, בעת הפעלת שיקול דעתה חלים על הרבנות הראשית הכללים החלים על כל רשויות המינהל, ובהם האיסור לחרוג מסמכות, החובה לנהוג בשוויון, האיסור לשקול שיקולים זרים והחובה להפעיל את שיקול דעתה באופן סביר ומידתי (ראו: בג"ץ 7471/05 בלדי בע"מ נ' מועצת הרבנות הראשית לישראל, פ"ד סב(2) 370, 385 (2007)).

19. בענייננו, העותרים למעשה לא העלו טענות של ממש מתחום המשפט המנהלי כלפי החלטתה השנייה של הרבנות הראשית. כלל טענותיהם ביחס אליה הן טענות "ערעוריות" במהותן מבלי להצביע באופן קונקרטי על הפגמים שנפלו בהחלטה. אולם בית משפט זה בשבתו כבית משפט גבוה לצדק אינו יושב כמעין ערכאת ערעור על החלטות מועצת הרבנות הראשית (והשוו: בג"ץ 1699/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (17.6.2020); בג"ץ 2848/20 פלונית נ' המוסד לביטוח לאומי, פסקה 4 (11.6.2020)). למעלה מכך, מעיון בנספחים שצורפו לתצהיר המשיבים עולה כי ההליך שקיימה הרבנות הראשית בעניינם של העותרים היה הליך סדור, בהתאם לנהלים המעוגנים במסמך הקריטריונים, שכלל מתן זכות שימוע ובחינת טענותיהם של העותרים בלב פתוח ובנפש חפצה. בנסיבות אלה, לא קמה כל עילה להתערבות בהחלטה, אף אם היא אינה נושאת חן בעיני העותרים. למעלה מן הצורך יצוין כי העותרים גם לא הרימו את הנטל להראות כי אין ממש בנימוקיה של הרבנות הראשית שלא לקבל את בקשתם. כך, העותרים לא הוכיחו שברשותם תשתית לוגיסטית המסוגלת לעמוד בהשגחה הנדרשת בפריסה גלובאלית רחבת ההיקף המבוקשת על ידה. ומעל הכל ייאמר כי נדמה שהעותרים לא עומדים בקריטריון המרכזי העומד ביסוד סירוב הרבנות הראשית להעניק להם את

האישור המבוקש על ידם, והוא שהעותר, הממלא כביכול את תפקיד "האישיות התורנית המוכרת" אליה כפופה העותרת, לא זכה להכרת הרבנות כבעל סמכות הלכתית מתאימה. גם לא הוכח שיש לעותרת ניסיון רב שנים בתחום. העותרים הם בבחינת "נטע זר" במערך ההשגחה על הכשרות על מוצרים המיוצרים בחו"ל. הם מבקשים הלכה למעשה ליצור מערך חדש יציר כפם, חלף המערכים הקיימים הנשענים על גופי כשרות שצמחו במהלך השנים בחו"ל שזכו למוניטין ואמינות רבה. את זאת קשה לקבל.

20. ולבסוף אתייחס בקצרה לשתי טענות נוספות שהעלו העותרים. הראשונה, לגבי מעורבותו של משיב 3 בהחלטות שהתקבלו בעניינם. בטענה זו אין ממש. כפי שציינו המשיבים, ההחלטות בעניינה של העותרת התקבלו בוועדה בה חברים מספר חברי מועצת הרבנות הראשית, בליווי הגורמים המקצועיים ברבנות ונציג הלשכה המשפטית. מעבר לכך, ההחלטה השנייה בעניינה של העותרת התקבלה לאחר שמשיב 3 הושעה והורחק מתפקידו כמנהל מחלקת הייבוא ברבנות. השנייה, טענת העותרים כי ניתנה להם הבטחה שלטונית. ברם, מכתבו של ראש לשכת הרב הראשי לשעבר, הרב מצגר, בו נתלים העותרים לא נכתב על ידי הגורם בעל הסמכות להעניק הכרה בגוף כשרות, שהוא מועצת הרבנות הראשית, ולא ברור כלל איזו בחינה מקצועית קדמה למכתב זה.

21. בשולי הדברים אך לא בשולי חשיבותם אציין כי העותרים נקטו לאורך ההליך בלשון משתלחת כלפי המשיבים. סגנון זה לא כיבד איש. לא את המשיבים, לא את העותרים עצמם ולא את בית המשפט. מפאת כבודם של המשיבים לא אציין דוגמאות לכך מתוך העתירה ועיקרי הטיעון של העותרים. למותר לציין כי התנהלותם זו של העותרים לא סייעה בידם.

22. תרבות דיון משפטי נאותה מאפשרת דיון ענייני, הוגן ומכובד בהליך, על אף היותו לעתים טעון ועתיר לחצים. בית המשפט אינו יכול לפעול כהלכה ללא דרך ארץ וכבוד מצד עורכי הדין המופיעים לפניו, אחד כלפי יריבו ושניהם כלפי בית המשפט. מסגרת זו לא מונעת מהם לייצג את שולחיהם בנאמנות. אפילו תוך הבעת ביקורת קשה כלפי התנהגות והתנהלות הצד שכנגד. אך עליהם לעשות כן בלשון מדודה ובאופן מרוסן ומכבד. לעתים ביקורת מכבדת אף יכולה להיות נוקבת יותר וקשה יותר מביקורת משתלחת, כך שה"הפסד" עשוי לצאת דווקא בשכר. "דברי חכמים בנחת נשמעים" (קהלת, ט, י"ז).

הצו על-תנאי שניתן מבוטל אפוא והעתירה נדחית. העותרים יישאו בהוצאות המשיבים בסך של 10,000 ש"ח.

ש ו פ ט

השופט מ' מזוז:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט י' אלרון:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ד' מינק.

ניתן היום, ו' בתמוז התש"פ (28.6.2020).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט